



KLEINE SHOVEL



Foto: Kleine shovel

Het werken met een shovel of wiellader kan gevaarlijk zijn. De meest voorkomende risico's zijn: aanrijdingen, afvallende lading en kantelgevaar. Kantelgevaar ontstaat vooral bij het rijden met een geheven bak of het hijsen van loshangende lasten. Als de spoorbreedte kleiner wordt, neemt het kantelgevaar toe.



Wat is de gewenste situatie?

- De werkplek en werkomgeving zijn zo veilig en gezond mogelijk.
- De shovel is veilig en wordt conform de gebruikshandleiding gebruikt en onderhouden.
- De medewerkers zijn voldoende deskundig en geïnstrueerd.
- De leiding houdt toezicht op de naleving van de gemaakte afspraken.



Maatregelen

- Werk met een CE-gemarkeerde machine, inclusief documentatie en gebruikshandleiding.
- Zorg dat de shovel is voorzien van een veiligheidscabine, een veiligheidsframe of een veiligheidsbeugel om te voorkomen dat de bestuurder bij het kantelen onder de shovel terecht komt. Zorg dat de shovel is voorzien van een veiligheidsgordel.
- Voer dagelijkse en periodieke controle en onderhoud uit volgens de gebruikshandleiding.
- Zorg dat de machinist een aantoonbare opleiding of training heeft



gevolgd.

Checklist

DAGELIJKSE PRAKTIJK

- Voorkom verrassingen en controleer het werkterrein vooraf op de aanwezigheid van sloten, greppels, taluds, boven- en ondergrondse leidingen, buizen, vervuiling en voorwerpen.
- Gebruik de veiligheidsdeur, zijbeugel of veiligheidsgordel als deze in de shovel aanwezig is om te voorkomen dat je klem komt te zitten als de machine kantelt.
- Plaats eventueel een hek om onbevoegden van het terrein te weren.
- Controleer de draagkracht van de bodem. Plaats eventueel schotten of leg rijplaten neer.
- Voorkom heffen van te zware lasten; bij het knikken kan de machine omvallen.
- Gebruik een machine met dieselmotor niet in een afgesloten ruimte. De uitlaatgassen zijn zeer schadelijk voor de gezondheid.
- Til nooit personen in de bak omhoog. Dit is levensgevaarlijk en niet toegestaan.
- Laat geen tweede persoon meerijden, tenzij er een volledig ingerichte extra zitplaats aanwezig is.
- Doe alleen die werkzaamheden waarvoor je opgeleid bent.
- Als de gebruikshandleiding ontbreekt: meld het bij de leidinggevende.
- Zorg dat je altijd een mobiele telefoon bij je hebt als je alleen werkt.
- Zet de shovel bij transport vast volgens: [Zekeren van zwaar materieel](#).
- Bij het rijden over de openbare weg:
 - Scherm de punten van de bak of palletvorken af.
 - Houd de vork of bak in de lage stand, maar niet te laag. Anders wordt het wegdek of een verkeersdrempel geraakt bij het 'stuiten' van de machine.
- Bij het verlaten van de machine:
 - Plaats de bak in de laagste positie, iets voorover.
 - Zet de motor af.
 - Trek de bedrijfsrem aan.
 - Haal de sleutel uit het contactslot.
 - Spring niet van de machine, gebruik de treden.

TOELICHTING OP DE MAATREGELEN

ORGANISATIE EN VOORBEREIDING

- Gebruik zo mogelijk een normaal spoomachine. Deze is stabielere dan de veelgebruikte



- smalspoorshovel.
- Kies waar mogelijk voor een wielbestuurde machine. Deze is stabielere dan een machine met een knikstuur.
 - Voorkom het kantelen van de machine:
 - Zorg dat bij het heffen de machine vlak staat.
 - Zorg dat de ondergrond voldoende draagkrachtig is.
 - Gebruik rijplaten bij een slappe ondergrond.
 - Zorg dat op machines zonder gesloten veiligheidscabine of zonder gesloten deuren of zijbeugels altijd de veiligheidsgordel gedragen wordt.
 - Zorg dat machines die op een aanhanger of dieplader vervoerd worden, goed vastgezet worden. Raadpleeg: [Zekeren van zwaar materieel](#).

GEREEDSCHAP, MACHINES EN APPARATEN

- Naast een veiligheidsgordel of veiligheidsdeur, moet een shovel sinds december 2010 ook voorzien zijn van een veiligheidsdak of veiligheidscabine, die de bestuurder beschermt bij het kantelen of omslaan en die moet voorkomen dat afvallende lasten op of tegen de bestuurder vallen.
- Zorg dat de machine is voorzien van een passend verwisselbaar uitrustingsstuk. Een te grote bak monteren betekent een groter kantelgevaar of het bezwijken van de constructie.
- Voorzie uitstekende of scherpe delen van bak of palletvork van een afscherming. De afscherming wordt niet altijd meegeleverd, maar is wel verplicht om te gebruiken.
- Zorg dat de machine een claxon en een akoestische achteruitrijdsignalering heeft. Zorg dat deze signalering 's nachts uitgeschakeld kan worden waarbij een optisch waarschuwingssignaal de functie overneemt.
- Plaats voldoende (dodehoek)spiegels op de machine voor een zo goed mogelijk zicht naar achteren.
- Onderhoud de machine zoals aangegeven in de gebruikshandleiding.
- Laat de machine minstens eenmaal per jaar keuren. Raadpleeg [Machineveiligheid algemeen](#) / onderhoud en keuring van machines.
- Bij hijsen van lasten:
 - Raadpleeg de hijstabel in de gebruikshandleiding van de machine. Hierin staat of en zo ja welke lasten geheven mogen worden
 - Gebruik goedgekeurde stropen, kettingen en haken, die geschikt zijn voor de te hijsen last.
 - Houd de last tijdens het rijden dicht bij de grond.



Foto: Veilig werken met een shovel

OPLEIDING EN INSTRUCTIE

- Zorg dat de machinist voldoende deskundig is en een aantoonbare opleiding, training of instructie heeft gevolgd. Meer informatie [IPC groen](#)
- Zie erop toe dat jeugdigen (16 en 17 jaar) alleen onder deskundig toezicht werken. De mate van toezicht is mede afhankelijk van de leeftijd. Naarmate een jeugdige werknemer jonger en minder ervaren is zal het deskundig toezicht intensiever zijn. Het zelfstandig verrichten van de werkzaamheden door jeugdigen is verboden.
- Zorg voor een Nederlandse gebruikshandleiding.

WAT U VERDER NOG MOET WETEN

- Voor transport op een aanhanger of bedrijfswagen; raadpleeg [Zekeren van zwaar materieel](#) (bijlage 3 van Beladen van aanhangwagens en bedrijfswagen).